

Triumph Trumpets

פרשת בהעלתך תש"פ

⁸ The sons of Aaron, the Kohanim, shall sound the trumpets, and it shall be for you an eternal decree for your generations.

⁹ "When you go to wage war in your Land against an enemy who oppresses you, you shall sound short blasts of the trumpets, and you shall be recalled before HASHEM, your God, and you shall be saved from your foes.

¹⁰ "On a day of your gladness, and on your festivals, and on your new moons, you shall sound the trumpets over your elevation-offerings and over your feast peace-offerings; and they shall be a remembrance for you before your God; I am HASHEM, your God."

16

10. . . . וְכִי־יִשְׂמְחוּ־בְךָ — On a day of your gladness . . . The trumpets were sounded by Kohanim in conjunction with the communal elevation- and peace-offerings of the Sabbath and festive days. This was in addition to the musical accompaniment of the Levites at the appropriate parts of the sacrificial service.

רצג

משה

ספר במדבר

אהל

3

2 קת והלוי

והגם שאין בדברינו יישוב לקושיא זו, מ"מ נראה שרעיון המצוה בשניהם אחד הוא ע"פ מש"כ בספר החינוך (מצוה שפד "מצות תקיעת חצוצרות במקדש ובמלחמה") בשרשי המצוה וז"ל (באה"ד) לפי שהאדם מהיותו בעל חומר צריך התעוררות גדול אל הדברים, כי הטבע מבלי מעיר יעמוד כישן, ואין דבר יעוררהו כמו קולות הניגון, ידוע הדבר, וכל שכן קול החצוצרות שהוא הקול הגדול שבכל כלי ניגון. ועוד יש תועלת נמצא בקול החצוצרות לפי הדומה וכו' כי בכוח הקולות יסיר האדם מלבו מחשבת שאר עסקי העולם ולא יתן לב באותה שעה כי אם בדבר הקרבן וגו', עכ"ל. בדברי החינוך מכואר שמטרת החצוצרות היא להביא את המביא את הקרבן והעם ההולכים למלחמה לידי מחשבות רוחניות ושמימיות וכך תהיה להם התעוררות גדולה. ורק על ידי הסרת המניעות שמטרידות את האדם בהיותו עסוק בענייני העולם, אפשר לקבל התועלת הרצויה בהבאת קרבן.

וכמו"כ, אי אפשר להצליח במלחמה מבלי שישים לתוך לבו כל העניינים של "לא בכח ולא בחיל", וש"אין המלך נושע ברוב חיל, גבור לא ינצל ברוב כח, שקר הסוס לתשועה, וברוב חילו לא ימלט" ושהדרך להצליח הוא להבין ולחשוב ש"הנה עין ה' אל יראיו, למיחלים לחסדו, להציל ממות נפשם, ולחיותם ברעב, נפשנו חכתה לה' עזרנו ומגננו הוא, כי בו ישמח לבנו, כי בשם קדשו בטחנו, יהי חסדך עלינו כאשר יחלנו לך", ואלו שמעוררים את עצמם למחשבות אלו, לדביקות בה', הם מובטחים שינצחו במלחמתם³⁷.

4

R. Liff - Outlook & Insights

There is a positive commandment in the Torah to cry out and sound the trumpets for any calamity that befalls the community . . . and this is an aspect of repentance, for when a misfortune occurs and they cry out and sound the alarm, all will realize that it was because of their sinful actions that evil befell them, and this will cause the calamity to subside. However, if they do not cry out . . . but rather say this is but an act of nature, and this misfortune is but an accident, a random occurrence, this is a manner of cruelty and causes them to continue their sinful ways, and this calamity will lead to further misfortune. This is what is written in the Torah, וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי בְּקִרְי וְהִלַּכְתִּי עִמָּכֶם בְּהַמַּת קִרְי, If you will walk contrary to Me, then I will walk contrary to you also in fury" (Vayikra 26:27-28), which means, When I bring upon you misfortune in order to awaken you to teshuvah, and you say that it is just an act of nature, I will increase upon you such acts of nature (Rambam, Hilchos Taaniyos 1-3).

הרמב"ם (סה"מ מצוה ט) מונה ענין החצוצרות למצוה א'. והרב המגיד (פ"א מהל' מעייט ה"א) תמה עליו שכללן במצוה אחת, ולמה לא מנהו בשתי מצוות שהם ז' פסוקים, דהיינו החיוב צעת לרה והחיוב צעת הקרבת הקרננות. וכן העיר המשנה למלך זכרונת דרכים, הוצא דצריהם צמנחת חינוך (מצוה שפד). וכונת הקושיא הוא, שהלא אט זמן חיובם הוא צומנים שונים, ויש כאן פסוק מיוחד לכל חיוב צפני ענמנ, הרי הם ז' מצוות, כמו שמצינו שצמנחת המועדות הוא מצוה צפני ענמו בכל מועד, ואינו מצוה אחת של צמנחת ציום טוב, רק כל יו"ט שהוא צומן אחר יש לו מצוה צפני ענמה, וכתקיעת שופר ציובל וצראש השנה דהוי ז' מצוות. ויש הרבה לפלפל צוה ע"ד הלכה, אבל נעייך רק צנקודה הנלמד מזה צמוצת הלצצות.

5

Hashem is a God of kindness, and His sole intention in creating the world was to bestow everlasting good upon man. His real desire is to provide man with the ideal environment within which to earn the World to Come. When man sins, however, Hashem brings upon him misfortune to awaken him to repent and to atone for his sin. Misfortune and calamity are thus functions of God's mercy.
 • If, however, one views human suffering as the result of chance, purposeless events, God becomes, in his eyes, not a kind, benevolent Creator, but a cruel One Who created a world full of needless, meaningless suffering. Since we are enjoined to emulate Hashem's attributes, one who views Him as cruel and arbitrary will act accordingly. That's why Rambam depicts this philosophy as a "manner of cruelty."

Focusing on Greeting Hashem

Why is it that we have this special halachah of Kabbalas Shabbos, greeting Shabbos?

There are two kinds of mitzvos. The majority of mitzvos, such as eating matzah or putting on tefillin, fall into the first category. When we fulfill these mitzvos, the main focus is that we are doing as Hashem commanded.

But there is another kind of mitzvah. For example, "Three times a year, all your males shall appear before Hashem, your God, in the place He will choose." This is the mitzvah of coming to the Beis HaMikdash for the Shalosh Regalim in order to "see" Hashem's presence and be "seen" by Him. Here, fulfilling the mitzvah is more than just doing as Hashem commanded. It is actually greeting and receiving Hashem's presence. It is a personal relationship with Hashem.

So it is with Shabbos Kodesh. It is the main mitzvah in which we develop a personal relationship with Hashem.

When we greet Shabbos, we are actually greeting the Shechinah. Some commentaries explain that when we say the words bo'i kallah in the piyut of Lecha Dodi, the word kallah refers

to Shabbos itself. Others say that kallah refers to the Shechinah. But in truth it's the same thing. Greeting Shabbos is greeting the Shechinah.

When Shabbos begins, we attain such closeness to Hashem that it cannot be expressed in words. So, at this exalted moment, we don't talk; we sing. Nothing less will do. Whoever has an attuned ear understands that there is no other way to express the neshamah's joy over the coming of Shabbos Kodesh. If someone doesn't understand, there is no way to explain it.

Shabbos touches the deepest feelings in the heart of the Jewish people. At this time we meet HaKadosh Baruch Hu, and an indescribable love is aroused. All we can say is: "Mizmor shir l'yom haShabbos, tov l'hodos laShem!"

This is what Shabbos is all about. It strikes a chord hidden

The Sifri ascribes the simchah mentioned here in the pasuk to Shabbos. This is more than a little puzzling, however, since we find that the Torah specifically mentions the mitzvah of simchah in connection with Yom Tov, but not in connection with Shabbos.

Now, Tosafos informs us that there is no aveilus on Shabbos because Shabbos is described as a day of brachah, with no sadness. It is this halachically enshrined absence of sadness that the Sifri refers to when ascribing simchah to Shabbos. But why should there be an element of simchah on Shabbos? Where does it come from?

The fact is that a person cannot succeed in connecting to kedushah without a prior element of simchah. As the Gemara teaches, The Shechinah does not reside in a context of sadness or laziness, only in a context of simchah (Shabbos 30b). Since the mainstay of Shabbos is connecting to kedushah, simchah is necessary. This might well be a simchah of the soul more than the body, but it is simchah nonetheless.

וביום שמחתכם וגו', ודרשו ע"ן בספרי, אלו השבתות. וכבר הקשו ע"ז שהרי לא נזכר כלל בתורה מצות שמחה בשבת אלא במועדים וכדכתיב ושמחת בחגך, ומדוע נקראו השבתות יום שמחתכם. ומהאי טעמא יש שאינם גורסים אלו השבתות.

יש לבאר בזה, הנהגה אחז"ל (תענית כו:) עה"פ צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו, ביום חתונתו זה מתן תורה וביום שמחת לבו זה בנין בית המקדש, היינו שיום השמחה הגדול ביותר הוא בנין בית המקדש. כי ענין בית המקדש היה יחוד קוב"ה וישראל כדכ' ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, לכן בנין בית המקדש הוא יום שמחת לבו הגדול ביותר. ועד"ז י"ל בנוגע לש"ק שהוא יום שמחתכם מפני שהוא יום היחוד בין קוב"ה וישראל, ככתוב ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם, ופירש בזה

מרן הק"מקובכ"ז ז"ע, וכעין זה איתא באוה"ח הק', ביני ובין בני ישראל אות היא, שעצם השבת היא האות והיחוד בין קוב"ה וישראל, ורק לעולם, הטעם הנגלה עבור העולם, הוא כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וגו'. ולכן הש"ק הוא יום שמחתכם, כי הוא יום היחוד בין קוב"ה וישראל. ואלו ואלו דברי אלקים חיים, שאמנם אין מצוה של שמחה בשבת, אך מעצם מהותה הש"ק היא יום שמחתכם, יום של שמחה עילאית הנובעת מהדרגה של יחוד קוב"ה וישראל שיש בשבת, ואין זה תלוי בכך אם יש מצוה להיות שמח והאם יהודי שמח בפועל אם לאו, שכן עצם המציאות של ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם היא השמחה הגדולה ביותר אצל יהודי. המשמעות הפנימית של ש"ק היא ע"ד דאיתא בספ"ק דשבת היא בחי' נשואין בין קוב"ה וישראל, וכדאיתא באבודרהם בסדר תפילות הש"ק, דבליל ש"ק אומרים אתה קדשת, כנגד בחי' קדושין שמקדש החתן לכה, ובשבת בבוקר אומרים ישמח משה ע"ש שמחת החתן בנשואין, ובמנחה אתה

אחד ע"ש היחוד שמתייחד החתן עם הכלה. וזהו ענין יום שמחתכם, שאמנם אין בו מצות שמחה אבל עצם היום הוא יום שמחתכם בהיותו בחי' נשואין.

עוד י"ל בפ"י וביום שמחתכם אלו השבתות, שהש"ק היא יום שמחתכם משום שהיא מקור השמחה לכל השמחות. וע"ז שפירשנו מד"כ ויברך א' את יום השביעי ויקדש אותו, שהשבת היא המעין לכל עניני ברכה וקדושה, על דרך זה השבת היא המקור לכל עניני שמחה. וזה ענין שמחת השבת שקודם החתונה שהחתן עולה בה לתורה, ע"ד דאיתא בספ"ק באר מים חיים, ומרן אדמו"ר בב"א זי"ע היה חזון ע"ז תדיר, שכל המאורעות הקדושים שיש במשך השבוע הארתם נמשכת ויורדת בש"ק לפני כן. בשבת שובה לפני יום הכיפורים יורדת ההארה והנשמה של יום הכיפורים, ובשבת הגדול יורדות הארות של חג הפסח, וכן בכל מועדי השנה, כל הארות ומדרגות החג נמשכות ויורדות בשבת הקודמת. וכאשר יש שמחת נישואין בתוך השבוע,

קדושת השבת - שמחה

והנה מפורש במדרש (בראשית רבתי, בראשית) כי כל מהותו של יום השבת היא בשמחה; "ויקדש אותו" - קדשו בשמחה.
 הרי כי כל עיקרו של יום השבת נתקדש בשמחה.
 והיא שורש כל השמחה שבעולם, כמו שאמרו שם במדרש; "והיא היתה תחלה וראש לכל השמחות".
 ולכן מבואר, כי בעת בוא קדושת יום השבת, באה עמו השמחה.

מצות שמחה בשבת

ואף שלא נצטוונו בה בשמחה בבשר ויין כימים טובים, הרי כבר דרשו עליה בספרי (בהעלותך עז) את הפסוק (במדבר ז) - "וביום שמחתכם"³, כי היא עצמה יום של שמחה.
 וכתב בספר חסידים (סימן רעא);

מצוה שישב וירנן שבחות שונאמו (תהלים צב) מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה' ולזמר לשמך עליון, ויש לשמוח בשבת בפקודי ה' ישירים משמחי לב.

12

טעם ריבוי השמחה בשבת - הנוכח הבית
 יהנה מבואר בזוהר חדש (בראשית כט ע"ב);

כי אף אחר שברא המלאכים וחיות הקדש השמים וכל צבאם וברא את האדם וכלם מוכנים לשבח ליצורם ולפארו, עדיין לא היה פאר ושבח לפניו, עד שנוכח שבת ושקטו כלם ופצחו רנה ושבחה העליונים והתחתונים, ואז ישב על כסא כבודו.

יהנה טעם ריבוי השמחה בה בכל העולמות, מפורש במדרש (בראשית רבתי שם); שבה עשה הב"ה חנוכת שמים וארץ והיו הכל שמחים בה.

מבואר, כי אף שכולם נבראו לקלט ליצורם, אך חסר היה הזמן המיוחד בו יתעוררו יצמדו הכל לכך, כי אמנם בכל יום יכול הנברא להכיר ביוצרו ולומר לפניו שירה, אך ש יום מיוחד של "חנוכת הבית", בו עומדים כל הנבראים לשורר ליצורם, ובשמחה שירה זו עומדים אנו בכל שבת ושבת.

הרי עיקר ענינה של מצות שבת, כמו שמפורש במדרש (תנחומא בראשית ב);

דמחייבין בית ישראל למינה ביומא דשבתא דכד ברייה הקדוש ברוך הוא לעלמיה ברייה בשיתא יומין ונח ביומא דשבתא ברכיה וקדשיה כמאן דבנא

ביתא וגמור לעבידתיה ועביד יומא טבא כך אמרי אינשי כילול בתי דכתיב ויכל אלהים ביום השביעי

הרי כי בכל שבוע מתעורר אותו יום טוב של חנוכת הבית כפי שהיה בראשית הבריאה ונצטוונו לנוח בו ולשמוח בתענוג.

ומשמחה זו עדות היא כי נמצא הנורא בתוך העולם ורוצה בו ומשגיח על בריותיו ושמח בהם, ומזמין את בניו לשמוח עמו כביכול בשמחת עולמו.

נתייחד יום השבת לשירה וזמרה

ואכן מצינו כי נתייחד יום השבת, לשירה וזמרה, וכמו שמוזב ברוקח (פי' התפילה מזמור שיר ליום השבת);

למה אמר בראש המזמור ולזמר לשמן, אלא לפי שכנף הארץ כנגד השבת. והנה שש כנפים לשרפים כנגד ו' ימי השבת, אבל כנגד השבת יש כנף הארץ. וכתב מכנף הארץ זמירות שמענו, לכך בשבת ולזמר לשמן עליון, לכך בשבת אומרים נשמת, ובמקלות, הכל יודוך⁴

אמנם לפי דברינו לעיל בעיקר מצות החצוצרות, יש לומר שאף תקיעת החצוצרות בשעת מלחמה יש בו מעניין מלכות ה', להזכיר נוכחותו והופעתו בעת מלחמה, על ידי החצוצרות, וכל אשר אנו פועלים בהנהגת עבודה של התייחסות לנוכחותו יתברך, ממילא מתעוררת נוכחות מלכותו, ובתרועת החצוצרות מביעים אנו את ציפייתנו שאכן יהיה נוכח ויבוא להושיע אותנו.

והנה בתקיעת החצוצרות בגבולין בעת צרה, יש לדרן מדוע אינם נוהגין בזמן הזה, ובעמק הנצי"ב על הספרי כאן כתב, שאין מצותן אלא במעמד הארון, ונמצא שגם תרועות אלו הם ביסודם לכבוד המלך ה'. ובירושלמי (ר"ה פ"ג ה"ד) משמע שאין חצוצרות לעולם אלא במקדש, ועיין רמב"ן תענית (טו).

14

וטעם חובת התקיעה בימים אלו הוא * כאמור, משום שיש בהם הופעה מיוחדת של מלכות ה' על ישראל, לרגל הימים המיוחדים הללו, וכל יום שיש בו הופעת ה' מחודשת, מחייב הדבר תקיעת חצוצרות לכבודו.

והנה חז"ל בספרי דרשו ובימים שמחתכם אלו השבתות, והיינו משום שגם בשבת ישנה הופעת ה' מיוחדת בישראל, לרגל קדושת היום וקרבתו המוספין. אכן

15

תקיעות במקדש... תשע לתמיד של שחר' (סוכה גג), וברש"י - 'כשהיו מגסכין את נסכי התמיד... ותוקעין הכהנים בחצוצרות... כותנן במסכת תמיד (פ"ז משנה ג) הגיעו לפרק, תקעו והשתחוו... וכן נפסק ברמב"ם (הלכות תמידין ומוספין פ"ו הלכה ז).

ונראה הטעם בזה, כי בכל יום יש בחינה מסויימת של הופעה חדשה לרגל התחדשות היום, וקרבתו התמיד המתחדשים בו, ולכן יש תקיעות בכל יום.

ברם צריך להבין, שאם בסופו של דבר ילפינו מדרשה שלמעשה בכל יום יש תקיעת חצוצרות, אם כן למה נאמר "ובימים שמחתכם ובמועדיכם", שמשמטע מזה שרק בימים מיוחדים יש חיוב תקיעת החצוצרות, ולשם מה דקדק הכתוב ופירט כל הימים המיוחדים אחר שלמעשה תוקעים בכל יום.

ובזה יבואר מה שתמהנו. שעיקר החיוב
 של תקיעת חצוצרות הוא דווקא
 בימים המיוחדים שיש בהם הופעת ה'
 באופן מחודש, והם הימים המפורשים
 בתורה. אלא שיש הוספה בדרגה פחותה
 של חיוב גם בשבתות, ועוד תוספת שאפילו
 בכל יום גם יש מצוה בדרגה למטה ממנה
 של חיוב. ולכן לא כתבה אותם תורה
 בפירוש, משום שחיובם הוא רק בדרגה של
 'דרשה', כלומר כעין הידור והוספה על
 עיקר החיוב. ואף שהנלמד מהדרשות
 חיובם מדאורייתא, מ"מ מידת חיובם
 שונה.

מאמרים 6 • ובראשי הדישכם

והנה עניין הזכרון מוזכר גם בכל התפילות, וכן בברכה"ז של ראש חודש, שתיקנו
 חז"ל לומר בהם את תפילת 'יעלה ויבא', והיינו עניין הזכרון לטובה שיש בראש חודש,
 וכפי שעולה מנוסח תפילה זו - 'יעלה ויבא וכו' ויפקד ויזכר זכרונו ופקדונו ופקידה
 גם היא זכרון, כדאייתא בגמרא (ר"ה לב): 'פקדונות הרי הן כוכרונות, כגון זה' פקד את
 שרה וגו' דברי רבי יוסי' וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד עברך וזכרון ירושלים עיר
 קדושה וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפליטה לטובה, וכו' וזכרונו ה' אלקינו בו לטובה
 ופקדונו בו לברכה'. הרי שכל כולה של תפילה זו היא זכרון לטובה.

זכרון של ראש חודש מעין זכרון של ראש השנה

והנה דבריה הגמרא האמורים, אנו למדים כי מהות עניין הזכרון של ראש חודש הוא
 ביסודו אותו סוג ועניין של זכרון של ראש השנה, ולכן כאשר אומרים 'יום הזכרון' בראש
 השנה, ממילא מצויין בה שפיר תוכן עניינו של ראש חודש. אלא שבר"ה שכל מהותו
 הוא יום זכרון יש תרועת שופר, ובראשי חודשים יש תרועת חצוצרות במקדש, לעורך
 ולהעלות זכרון.

ולפי מה שביארנו בארוכה בעניין ראש השנה (ראה בחלק ביאורי הפסוקים י, ח), שעל ידי
 התרועה בשופר אנו מבטאים את מלכות ה' עלינו, הנה ענין זה יש בכל ראש חודש במידה
 יותר מצומצמת על ידי החצוצרות, שגם כן באים לכבוד מלכות ה' ונאמר בהם 'יהיו לכם
 לזכרון'. וזה גופא שאנו מבטאים את ביטוי מלכות ה' וממליכים את ה' עלינו, מעורר את
 הזכרון לטובה עלינו, כמו שנבאר שם בהרחבה.

ועל פי המבואר שראש חודש ניתן לשני דברים - לזכרון, ולכפרה - נמצא דבר נפלא,
 שבראש חודש יש בו גם מעין 'ראש השנה' - 'יום הזכרון' שנוכחים בו לטובה מצד מצוות
 החצוצרות, וגם מעין 'יום הכפורים', מצד הקרבנות של ראש חודש שהוא 'זמן כפרה'.

ומכך אנו באים לבאר את עיקר הדבר, מדוע יש בו בראש חודש ענין של זכרון
 וכפרה. שלפי האמור יתבאר כמין חומר, שכשם שראש השנה ויום הכפורים נקבעו
 בתחילת השנה, משום שתחילת השנה היא הזמן הראוי לכוון להיזכר לפני הקב"ה לטובה,
 ואז גם הזמן שהקב"ה מתרצה ומוחל וסולח לעוונותיהם של ישראל. כמו כן מאותו הטעם
 אף בראש חודש שהוא מעין התחלה חדשה, ראשית של תקופה חדשה, גם כן קבעו
 תורה שיהיה בו במידה מסוימת עניין זה של ראש השנה ויום הכפורים - 'זכרון'
 ו'כפרה'.

מסתבר שמחור עניין זה שיש בר"ה, קבעו מנהג 'יום כיפור קטן' בערב ר"ה.

אלא שכלפי ראשית 'שנה', משום שהיא תקופה גדולה נתחלקן שני אלה, 'זכרון'
 ו'כפרה', לשני ימים, שנתייחד יום מיוחד לזכרון [ראש השנה] ויום מיוחד לכפרה [יום-
 הכפורים], ותוכנם מופיע במידה רבה. אולם כלפי ראשית ה'חודש', אשר היא תקופה
 קטנה, די ביום אחד שבתחילתו שיהיה בו גם הזכרון וגם הכפרה עבור כל החודש.

יעלה ויבוא בכל המועדים

וזהו גם הטעם שתקנו חז"ל בכל המועדים לומר 'יעלה ויבא' בשלש התפילות, שכיון
 שהיה בהם חצוצרות כדכתיב 'ויביום שמחתכם ומועדיכם', על כן תקנו בהם חכמים
 תפילה לזכרון, כנגד החצוצרות שעניינם הוא זכרון לטובה.

ותשועת נפשם מיד שונא

ובדברים אלו יבואר היטב נוסח תפילת מוסף של ראש חודש, שתיקנו בסדר הבקשה
 'זכרון לכולם יהיו, ותשועת נפשם מיד שונא'. ולכאורה צריך ביאור מה עניין בקשה זו
 של כפרת ראש חודש, 'לתשועת נפשם מיד שונא', והרי אין תפילה זו עוסקת כלל בישועה
 והצלה מיד השונא.

אמנם להמתכאר לעיל דיסוד ה'זכרון' שיש בראש חודש, נלמד מפרשת החצוצרות,
 אתי שפיר. דהנה בקראי החצוצרות כסמון לפסוק של 'ויביום שמחתכם' כתיב (במדבר י, ט)
 'וכי תבואו מלחמה בארצכם על הצר הצורר אתכם והרעותם בחצוצרות וזכרתם לפני ה'
 אלקיכם ונושעתם מאויביכם'. הרי מבואר שה'זכרון' שמעוררים החצוצרות לפני ה' בעת
 מלחמה על הצר הצורר, בכוחו להביא לינושעתם מאויביכם. ומכיון שיש בסגולת הזכרון
 של החצוצרות שהם גם מגינים במלחמה ומביאים לתשועה מן האויבים, לכן כאשר באים
 להזכיר עניין הזכרון של ראש חודש, אומרים 'זכרון לכולם יהיו ותשועת נפשם מיד שונא',
 דעניין אחד הם הזכרון לטובה והתשועה מיד שונא.

ומכיון שאחד מענייני ראש חודש שניתנו לישראל הוא הזכרון לטובה המפורש בפסוק
 של חצוצרות, הרי גם שירת הלויים שייך לעניינו של יום, שהרי הכל עניין אחד. ולכן
 אנו מבקשים 'ויבשרי דוד עבדך הנשמעים בעירך האמורים לפני מוכחך, אהבת עולם תביא
 להם וברית אבות לבנים תזכור'. כי השירה האמורה לפני המזבח היא מביאה זכרון האהבה
 הקדומה וברית אבות.

ומזה שאנו מבקשים בתפילה זו של ר"ח על עניין השירה והזכרון, מה שאין כן בכל
 תפילות המועדים, משמע שקיים להו לחז"ל שעניין הזכרון בר"ח הוא יתר על כל המועדים,
 שגם אלמלא מצוות החצוצרות בכל המועדים, היתה בראש חודש מצוה מיוחדת של
 תקיעה כדי לעורר זכרון לטובה, וכמו ר"ה שהוא 'יום הזכרון'.

הנחם נפשי | והרעותם בחצוצרות רנה

אין זה דומה לענין שלגו. שאין בסדר הברכות והתפילות תקנה בעיקר אופן הקיום
 של מצות תרועה בחצוצרות, כי אם דבר נוסף עליו, וכיוצא בזה נאמר הכלל שאין
 הברכות מעכבות את המצוות, ומשנה מפורשת מלמדת כן בענין תקיעת שופר של
 ראש השנה, שאין הברכות והתקיעות מעכבות זו את זו, ומי שאינו יכול להתפלל
 כסדר הברכות עדיין מקיים מצות השופר לעצמה. וכן מצאנו בברייתא מפורשת
 (ר"ה לה) 'תקיעות אין מעכבות זו את זו, ברכות אין מעכבות זו את זו', ופירש
 רש"י 'תקיעות וברכות בעלמא, כגון תעניות, אין מעכבין זו את זו, אם בירך ולא
 תקע'. ובדאי הוא הדין אם תקע ולא בירך.

ג) ולולי דמסתפינא היה נראה לפתור הענין בדרך חדש, שהרמב"ם כלל
 תרועת הקרבנות ותרועה בעת צרה במצוה אחת משום שענינם אחד, שלהריע
 בחצוצרות הוא מדרכי התשובה והבקשה לפני ית', והמצוה היא לעשות כן בכל
 העיתים הראים לך, ועל כן נצטוונו להריע בכל עת צרה שלא תבוא, וגם
 בעת רצון בזמן הקרבת קרבן המוסף במועדים. ואע"פ שהכל מצוה אחת, עדיין
 יש חילוקים ביניהם, שהתרועה על המוספים היא בכהנים ובחצוצרות של המקדש
 כיון שמכלל העבודה היא, ואילו התרועה בעת צרה אינה נוגעת לעבודה ועל
 כן אין מצוה בכהנים, ונוהגת בכל מקום ובכל זמן. ובכן חוזרת השאלה מדוע
 אין נוהגים בה בזה"ז.

ונראה שבאמת מצוה זו נוהגת בזה"ז, ואין אנו עושים כן למעשה מטעם אחר.
 שמצאנו לענין שופר של ראש השנה, שאנו תוקעים בתפילת מוסף, והטעם שאין
 מקדימים לקיים המצוה בשחרית משום 'רזיזין מקדימין למצוות', הוא משום גזירת
 המלכות (ר"ה לב). ופירשו בתוספות על פי הירושלמי, שחשבו אויבי ישראל
 שבראש השנה התאספנו לתקוע תרועת מלחמה, ועמדו עליהם והרגום, ולכן תקנו
 תקיעות וברכות במוסף, שכאשר הם רואים. שאנו קוראים קריאת שמע ומתפללים
 וקוראים בתורה וחוזרים ומתפללים ותוקעים, הם אומרים 'בנימוסיהו אינון עסקין',
 כלומר, הם עוסקים בחוקיהם ובתורתם. ויתכן לומר, שהטעם שלא ביטלו לגמרי
 מצות שופר של ר"ה מחמת הסכנה, הוא רק משום שהבינו שאין סכנה בדבר
 כשיאחרו את התקיעות לתפילת מוסף, כי מסתבר שיכירו הנכרים במנהג וסדר
 של חג אצל היהודים. אבל בסדרי תעניות הנהוגות בעת צרה, יש לחוש יותר
 לסכנת האויבים, ובשטן מקטרג בעת צרה, וגם הנכרים נמצאים בצרה, ובקל
 יבקשו תחבולות על ישראל, וגם אי אפשר לסמוך על זה שניכר הנהגת חג וסדר
 תפילה. ולכן אילו היו תוקעים ומריעים היה קרוב מאד שיבא מכך סכנה, ושב
 יאל תעשה עדין.

דוד המלך ע"ה אמר (תהלים קא, א) לדוד
מומור חסד ומשפט אשירה לך, דהן
כשהקב"ה עושה חסד, הן כשהקב"ה עושה

דין ומשפט, בשניהם יש לו מדת השמות,
אושניהם מציאים אותו לדי שירה, וי"ל שזה
ענין החזירות, שהוא כלי שירה, כמו שכתב
רש"י (ערכין יא, ב ד"ה עולמיים) ומקעמם
בחזירות על עולמיים והיינו שירה. והנה
צבית המקדש נע"י צב"מ אגרות משה (א"ח
ח"א סימן קטט) שגם החזירות על עת צרה היו
דוקא בחזירות שהיו במקדש, אפילו אם
תקעו צה"ס בגבולין. היה הכרה בהנהגת
הצורח תכלית השלימות, שהיה להם חזירות
שעל ידיהם אמרו שירה הן על החסד והן על
המשפט. וממילא מובן כי שניהם מזהו אמת,
כי יסוד שניהם הוא אחד והיינו שירה
להקב"ה, הן צמזצ של שמחה והן צמזצ של
צרה.

22

ויש להרחיב הדברים יותר, כי ענין הצרה
וענין השמחה שניהם מעוררים לך
האדם, בשניהם צא האדם לדי התרגשות
הלב, והאדם מרגיש בלבו רוח המעוררות,
ותכלית ההמעוררות הוא להציאו לדי
התקצרות להשי"ת, וכענין שנאמר (שה"ש ג,
ז) אם תעירו ואם תעוררו אם האהבה עוד
שפתפן, שניריך לעשות מכל המעוררות חפץ,
והיינו ההתקצרות להשי"ת. כל שינוי הצא
לאדם הוא לעוררו משנתו ומהרגל החיים,
שיצא לדי שירה, שהוא ענין התקצרות
להקב"ה, שירה הוא ענין התרוממות הנפש

והתקצרות להקב"ה. וממילא הן צמזצ של
חסד והן צמזצ של משפט ודין ח"ו, בשניהם
התכלית הוא השיירה, היינו שעל ידי הרגש
הלב צאלו הזמנים יתעורר לשיר להקב"ה
ולהתקרב אליו.

23

החזירות הם כלים להתקרב להשי"ת,
והם עשויים כדי שכל עת שיש
לאדם הרגשים המציאים לדי התפעלות
הנפש, שעל ידי התקיעה תרועה תקיעה
בחזירות ירגיש עליה והתרוממות להתקרב
להשי"ת. איתא בספ"ק (דגמ"א, עמוד
ישראל, אוהב ישראל) צמזצ המגיד הגדול וז"ע כי
חזירות הוא חצי צרות, ויש לפרש הכונה
שעל ידי החזירות צריכים להתקרב אל
הקב"ה, לצוא לדי חיצור שלם עם הקב"ה
דוגמת צ' חצי צרות, וכמו שהבאנו דברי
האוהב ישראל צענין מתצית השקל, כי חיצור
ודציקות האמיתי הוא שצני ישראל הם צמחית
חצי צורה, ומתאחדים כפיכול עם הקב"ה
להיות אחד. וכמו כן החזירות צאו לקרב צני
ישראל לאציהם שצמחית, כי זה תכלית החסד
והמשפט, שעל ידה יתקרב צני אדם לאציהם
שצמחית.

24

בחצצרת וגו' (י ט-ז). הורה לנו הכתוב
שבין בעת צרה ובין בעת שמחה
משתמשין בחצצרות, ורק בהקול יש
חלוק דבמלחמה מריעים וביום שמחה
תוקעים.

ונראה שבא הכתוב להורות לנו יסוד
גדול בעבודת השם יתברך. כי
לימדנו חז"ל (נתיב נ"ד ע"א) חייב אדם
לברך על הרעה כשם שהוא מברך על
הטובה, ופירשו בגמ' (שס ס' ע"ג) דאף
שברכותיהם שונות, כי על הטובה הוא
מברך הטוב והמיטיב ועל הרע מברך
בורך דיין האמת, מ"מ שוות הן דצריך
לקבולינהו בשמחה.

25

וזה מה שהורה לנו הכתוב במצוה זו,
שאותם חצצרות שתוקעים בהם
בעת שהם יוצאים למלחמה על הצר
הצורך אתכם, באותם חצצרות תוקעים
בהם ביום שמחתכם וגו'. ואף שבעת
שהם יוצאים למלחמה מריעים תרועה
בחצצרות, כמו שאמר הכתוב והרעותם
בחצצרות, שהוא קול יבא המעורר את
האדם לבכי וצער, ואילו ביום שמחתכם
תוקעים בהם תקיעה, שאמר הכתוב
ותקעתם בחצצרות, שהוא קול פשוט
המעורר את האדם לשמחה וגילה, אין
זה אלא משום שאין דומה הברכה
האמורה בעת צרה ר"ל, לברכה שמברכים
בעת שמחה, כי בעת צרה מברכים ברכת
דיין האמת, ובעת שמחה מברכים ברכת
הטוב והמיטיב, מכל מקום תוקעים
בשניהם בחצצרות, לרמוז שעל האדם
לקבל בשמחה ובמדת ההשתוות, כל מה
שנגזר עליו מן השמים.

ובענין זה יש לבאר מה ששינה הכתוב
לשוננו, דבעת שבני ישראל באים
למלחמה אמר הלשון ונזכרתם לפני
ה' אלקיכם, וביום שמחתכם ומועדיכם
אמר הלשון והיו לכם לזכרון לפני
אלקיכם.

לפי שבעת שבני ישראל נמצאים בצרה
ר"ל, זוכרים הם את ה' אלקיהם,
ופונים אליו יתברך ברחמים ובתחנונים,
על כן אמר הכתוב שעל ידי החצצרות
ונזכרתם לפני ה' אלקיכם, שיעלה
זכרוכם לפניו לטובה. אך ביום

26

שמחתכם ומועדיכם, עלולים הם לשכוח
את קונם ויוצרים שהנחיל להם שמחה זו
מן השמים, וצריך להזכירו שהבורא ברוך
הוא הנחיל להם ברוב רחמיו וחסדיו
טובה וישועה מן השמים, ולכן אמר
הכתוב שביום שמחתכם ומועדיכם יהיו
החצצרות לכם לזכרון לפני אלקיכם,
שיהיו החצצרות זכרון לכם לישראל,
שיזכרו את ה' מחוללם ויוצרים, שהנחיל
להם מטובו הגדול.

ובימים הכתוב בין בעת צרה ובין בעת
שמחה אני ה' אלקיכם, לומר לבני
ישראל שהשי"ת הוא המחיה את הכל
והוא מטובב את הכל, וגם מה שהיו
בעת צרה וגם מה שהם נמצאים בעת
שמחה, הכל מאתו יתברך, ועליהם לעבוד
את בוראם ככל עת וככל שעה.

This World Is Darkness

Shabbos is the absolute opposite of the week-days, as we say in Havdalah, "He Who divides between the sacred and the mundane, between light and darkness...." In fact, "light and darkness" aptly describes the difference between this world and the next:

"You make darkness..." (Tehillim 104:20). This is this world, which resembles night.⁶

What is "darkness"? Let's say a man enters the beis midrash in the middle of the night to look for a certain Gemara. The electricity is off, there's no moonlight, and it's totally dark. He starts to feel along the walls with his hands, trying to figure out what part of the bookcase he's near, but he can't find the sefer he's looking for. Would it be correct to say that when it became dark that evening, all the books simply flew out the window, and now there's nothing there? Surely not. The books are all there, right in front of his eyes, just as they are in the middle of the day. It's just that in the dark he doesn't see what's right there in front of him.

This demonstrates to us that the difference between light and dark is not whether something exists or not. What is there in the light is there in the dark too. The difference has only to do with the person: In the dark he can't see what's there.

This world is "dark," and the next world is "light." The truth is that Olam HaBa is here right now, spread out right in

front of us. The whole difference between this world and the next is that in Olam HaBa, a person sees the truth, while here in this world, the darkness conceals it.

Olam HaBa is nothing more than a revelation of Hashem's Oneness. The truth is that His Oneness is spread out before our eyes. Hashem's existence, the fact that "His glory fills the world," is the most revealed thing there is.

30

The light and kedushah of Shabbos peaks on Shabbos afternoon at the time of Minchah. Nevertheless, we enter the gates of kedushas Shabbos when

we light candles on Friday afternoon.

When Shabbos arrives and we light the candles, we "turn on the lights," so to speak, and suddenly we see everything in

32

ולכן "איש בער לא ידע, וכסיל לא יבין את זאת", כי מי שחסר אמונה הרי היא... וכסיל, וכמו שנאמר (קהלת ב) "החכם עיניו בראשו והכסיל בחשך הולך".

עיניו יביטו לתכלית ומחשבתו בעוה"ב, ובאורו רואה הוא את כל הנהגת הבריאה, "והכסיל בחושך הולך" - חשכת עוה"ז, ובו רואה את כל עולמו, ובו תולה את דרכו.

כי בכח האמונה מתעלה האדם עד דרגת עוה"ב, ומכוחה יכול לומר שירה זו על כל הנהגת הבריאה. וכמו שמבאר מהר"ל (נתיבות עולם - נתיב האמונה פרק ב);

כי המאמין בו ית' דבק בו ומגיע זה עד אין קץ ואין סוף כמו שהתבאר למעלה בענין אמן, ולכך ראוי בו כל המדות שראוי שירש עולם הזה ועולם הבא. כי כבר אמרנו מצד האמונה מתעלה למעלה ובזה ירש עולם הזה ועולם הבא, ובעל אמונה נכנס בשער עליון שאין נכנסין בו הכל כי הוא יוצא מן העולם הגשמי ודבק בעולם העליון, וזה שאמר פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים.

שבת נתגלתה הבריאה כמושלמת בכל חלקיה

שלימות הבריאה כמקשה אחת, על כל חלקיה הטובים והרעים, שמטרתה גילוי וריבוי כבוד ה' בעולם, באה לידי ביטוי בשבת בראשית. כאשר נסתיימה מלאכת הבריאה כולה, ניתנה האפשרות להכיר שהכל טוב מאד. אף לדורות עולם - הזמן המתאים ביותר והמיועד להתעלות ולהשתלמות בהכרה יסודית זו במהות הבריאה - הוא יום השבת - בזכות השביתה ממלאכה וממנוחת הנפש הבאה בעקבותיה, ועל ידי השפעת קדושת היום, וכתוצאה מתוספת רוחנית הניתנת לאדם ע"י הנשמה יתירה, זוכים להבין ולהכיר בכך. המבט הכולל של בחינת השבת מבואר בזוה"ק (תרומה קלה. תפילה כג'ו"א): "רזא דשבת איהי שבת דאתאחדא ברזא דאחד". יסוד וסוד השבת הוא כבוד האחד. כלומר, ההכרה המושלמת שכל הבריאה על כל חלקיה היא שלימות אחת, ויש לה מטרה אחת ויחידה - ריבוי כבוד שמים. במבט זה אין רע כלל, כי גם הוא משמש רק לשלימות עבודת ה', ובוה מתגלה יחודו יתברך - שאין דבר החורג מרצונו יתברך. לכן: "כד עייל שבתא איהו אתייהדת, ואתפרשת מסטרא אחרא, וכל דינין מתעברין מינה, ואיהי אשתארת ביחודא דנהירו קדישא" - כאשר נכנסת השבת, נכנסת ישראל מתייחדת - במבט היחודי - שעל ידי זה נבדלת מסטרא אחרא, וכל הדינין (חלקי הרע) עוברין ממנה, והיא נשארת ביחוד האור הקדוש.

תוכן תפילות השבת - איחוד "הכל"

28

היסוד האמור הוא תוכן השבת ותפילותיה, וזהו גם הנושא של מזמור ליום השבת. ללמדנו: "מה גדלו מעשיך ה'". בשבת מכירים שכל מעשי ה' כולם מקשה אחת, המהוים בנין אחד גדול ושלם, ואינם מתפצלים בריבויים. (לעומת ימי החול בהם מכירים אנו רק בחינת "מה רבו מעשיך ה'"). אך "מאד עמקן מחשבותיך", כדברי הרמח"ל, שדויעת כל הפרטים, כיצד משתלבים הם בשלימות זו, דבר עמוק הוא מאד. "איש בער לא ידע" - במבט שטחי שהבריאה נראית כחלקים הנפרדים זה מזה, נדמה כי "בפרוח רשעים וגו' - אבל במבט השבת הכולל הכל, מכירים "כי הנה אויבך יאכרן ... צדיק בתמר יפריח". המסקנא: "להגיד כי ישר ה' צווי ולא עולתה בו". מתוך איבוד הרשעים וביטול כח הרע אפשר להכיר את יחוד השי"ת ואת שליטתו הבלעדית, ומבינים שזהו תכלית הרע להרגים לנו את ה"ואתה מרום לעולם ה'", ע"י ביטול הרע כמבואר בפסוק "להשמיד ערי ענ".

לכן קבעו חז"ל את נוסח תפילת יוצר בשבת כפתיחת "הכל יודוך", ובהדגשה חוזרת של "הכל", ללמדנו את מהות השבת, שבה מתעלה האדם להכרה שכל חלקי הבריאה מאוחדים ומתאחדים לגילוי כבודו יתברך. אף כל תקופות הבריאה כסדרן יחד מביאים לכך. "אין כערכך ה' אלוקיני בעוה"ז ... בעוה"ב... לימות המשיח ... לתחית המתים", עד לגילוי השלם של אחדות זו - שיהיה לעתיד לבוא.

31

ואמונה זו היא סוד הגאולה, כמו שאמרו במכילתא (בשלח - ויהי פ"ו):

"טוב להודות לה' ולזמר לשמך עליון להגיד בבקו חסדך ואמונתך בלילות עלי עשור ועלי נבל עלי הגיון בכנור כי שמחתני ה' בפעליך במעשה ידיך ארנן" - מי גרם לנו לבא לידי שמחה זו, שכן אמונה שהאמינו אבותינו בעולם הזה שכלו לילה

וכמו שמבאר מהר"ל (נתיב האמונה פ"ב);

אין הגליות מתכנסים להיות דבוקים בו יתב' לגמרי ויוצאים מרשות האומות רק בשביל האמונה, שבשביל האמונה הם דבוקים בו ית' לגמרי, וכאשר יש לשראק אמונה בו יתב' שכל אמונה שאמונתו תקועה בו ית' ואומה כמו זאת אין ראוי שיהיו בגלות גולים ממקום למקום, ולכן הגליות מתכנסים להיות נטועים ע"ב הש"י כמו שהיא אמונה, וכמו שאמר הכתוב וארשתין לי באמונה, כי הארוס החבור אל הש"י, ודבר זה הוא על ידי האמונה שהוא הדביקות בו יתב'.

וזהו האור המתגלה בנפשות ישראל ביום השבת, לזמר ולומר שירה באספקלריא... עוה"ב. וזהו יסוד השבת בחכמה של "מאוד עמקו מחשבותיך", ובה אין השגה... רק באמונה, כי לא מחשבותי מחשבותיכם.

כולנו אמנם עושים ומקיימים את מצוות ה', ומשתדלים מאד לעשותן כהלכה בכל פרטיהן ודקדוקיהן, אולם אין להסתפק בזה, אלא צריך לעשותן גם בכל כוונותיהן. נקח כדוגמא את הזמן של ראש חדש ואת מצות ברכת הלבנה בחידושה, שהם יסודות האמונה ויראת שמים, יסודות של התבוננות בדרכי השם, ויסודות של חיזוק שכולנו צריכים להם, שהרי אין אחד שאין לו זמנים של ירידה ושל חשך, זמנים שנדמה לו שהם ימי הסתר פנים, והקב"ה אומר זהו שקר! נתתי לכם עד בשחק עדות שלמה שאי אפשר להכחיש, לבנה שמתמעטת ומתחדשת, לבנה שמלמדת כל נברא בעולם שהי הוא המחודש חדשים, ומראה בעליל שהקב"ה א-ל מסתתר, המתבונן בזה יוכל לראות שאכן מכל הסתר נעשה גילוי ומפילה קימה ומחושך אורה. דברים אלו הם דברי נבואה, ומי שאינו מתחזק כראוי מסוד הלבנה הרי הוא סותם אזינו מדברי הנביא הנשלח לנו בכל חדש וחדש, וקורא שאין להתייאש, דכל דעביד רחמנא לטב עביד! כל הנעשה ע"י הקב"ה הוא רק לטובה, לפעמים בריבוי ובגילוי ולפעמים במיעוט ובהסתר, אבל הכל הוא רק

טובה, ודי בהערה זו להתחזק ולעמוד בכל נסיונות החיים. מחידוש הלבנה ומקידוש הלבנה אפשר לשאוב כח לחזיק מעמד בגלות המר הזה, והקב"ה בחסדו הגדול הקדים הרפואה להמכה, והמציא תרופה שאפשר להתחזק בה, **שהם עתידים להתחדש כמותה ולפאר ליוצרים על שם כבוד מלכותו.**

37

MY SOLE DESIRE

R. Kluger

What is the inner significance of Rosh Chodesh?

The end of the month is a time of darkness. Today, with lampposts in the streets, we don't feel it that much. But in the past, there was a big difference between the moonlit nights and the dark nights at the end of the month. On Rosh Chodesh, the new moon's light first begins to reveal itself, then growing gradually with each passing day.

The end of the month symbolizes a time of darkness and *hester* when a Jew does not feel Hashem's closeness, a time when Hashem's control of the world is concealed. Dovid Hamelech says in Tehillim, "It is good to give thanks to Hashem... to tell in the morning Your kindness and Your faith at nights." In the morning — during times of Hashem's revealed kindness — we must praise and thank Hashem for His kindness. At night — in times of darkness and concealment of Hashem's kindness — we acquire *emunah*, faith. It is precisely amidst the darkness that we strengthen our faith that Hashem is guiding us even though we do not see or feel it. This faith is those first rays of light that emerge from the darkness. A Jew who has faith does not live in darkness anymore; he is connected to light. He connects to the Ribono shel Olam even though Hashem's guiding Hand is still concealed. He is attached to Hashem through his faith amidst the darkness.

The moon at the beginning of the month casts hardly any light; the night is still dark. But this barely visible sliver of light is the light of faith. Rosh Chodesh is a day of faith, a day that we reach the awareness that it is Hashem Who orchestrates the trying times in our life with *hashgachah pratit* in order to purify us and bring us to a greater revelation of *kevod Shamayim*. We are joyous on Rosh Chodesh because we no

לבנה במילואה ובמיעוטה

כבוד הוא אמצעי שנברא כדי שעל ידו הנבראים תהיה להם אפשרות להכיר ולהרגיש את מקור הבריאה, ולכן ההקדמה לקבלת עול מלכות שמים היא שהקב"ה רצה לברוא כבוד זה, לא מפני שצריך לכך אלא כדי להיטיב עם עולמן ועם בראיו שיכירו כבודו, וזוהי הטובה הגדולה ביותר, שהשאיר לנו מקום אף בעולם ההסתר, שממנו נוכל להגיע לאמונה שלמה שהקב"ה מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, כאמור לעושה אורים גדולים כי לעולם חסדו, ע"י האורים הגדולים אפשר לראות תמיד את חידוש הבריאה, ובפרט מהלבנה שיש בה מקום לטעות שכביכול יש סיבה ומסובב ומחלך של טבע, ועכ"י רואים בחידוש הלבנה שהקב"ה הוא המחודש חדשים, בזה אנו מכריזים ומקבלים על עצמנו שאכן אתה א-ל מסתתר, ודוקא מהנהגת החסתר באנו להכרה אתה אלוקי ישראל. מושיע, ואף בזמן של חשך והסתר ביותר הקב"ה מושיע את עמו.

להשלמת ענין זה נעמיק יותר בענין של ראש חודש ובסוד הבריאה, כדי להתחזק באמונה ובעבודת השם. חידוש הלבנה לא זו בלבד שבא ללמדנו על חידוש הבריאה תמיד, אלא ממנו אפשר ללמוד גם על הנהגות הבורא יתברך בכלל, ולאחר שמבינים ענין חידוש הלבנה, עלינו להתבונן וללמוד מהנהגת הלבנה על הנהגת הבריאה בכלל.

34

העולה מדבריו, שהלבנה במילואה ומיעוטה היא עד בשחק להראות לכנסת ישראל שהם עתידים להתחדש כמותה, ואפילו בזמנים של מיעוט והסתר, כאשר ישראל ירודים ומעונים בגולה; יכולים הם להתחזק ממהלך הלבנה, ביוזעם שגם הם עתידים להתחדש ולפאר ליוצרים ע"ש כבוד מלכותו, ואף שנדמה להם בעת צרתם שכמעט קט אבדה תקותם וחייו הם כלים בין העמים, הרי הלבנה מעידה שזה לא יתכן, ולאחר המיעוט יבא הריבוי עד שנוכח לשלימות ותפארת: "והפרטים בענין זה רבים ועמוקים, אך כלל הענין הוא שגלגל הסובב על ישראל, וכללות הנבראים להשלים תיקונם מצד תכונת הבריאה, כלל הענינים מתראים מחלבה הזאת". מיעוט וריבוי הלבנה הוא לימוד שלם בהנהגת הבורא שהמיעוט עצמו הוא כדי להביא הריבוי, ולעולם אין המיעוט מקום יאוש שממנו לא יוכלו לצמוח ולגדול, דאדרבה לא רק שאח"כ יתרבה אלא שישגי המילוי והשלימות הראשון שהיה מתחילה, על דרך שהם עתידים להתחדש כמותה.

35

ולבנה אמר שתתחדש

זוהי ההנהגה אצל כלל ישראל בכללות ואצל כל יחיד ויחיד בפרטות, שלכל אחד יש זמנים של חשך וזמנים של ירידה, והקב"ה העמיד עד בשחק להראות שכן סידר הוא יתברך ענין הבריאה, טוב יצר כבוד לשמן, כדי להורות לנו שאין שום חשך ומיעוט שאינם סיבה לצמיחת ריבוי ואור. ללימוד זה לא די בראש חדש לבד אלא לשם כך ניתן לנו ג"כ מעמד של קידוש הלבנה שבו אנו אומרים: "ולבנה אמר שתתחדש עטרת תפארת לעמוסי בטן, שהם עתידים להתחדש

כמותה, ולפאר ליוצרים על שם כבוד מלכותו". אמירה זו תכליתה לעודד אותנו, וזוהי חיזוק גדול שהעמיד הקב"ה בעולמו, מידי חדש בחדשו לחזור ולומר: **ולבנה אמר שתתחדש**, ללמדנו שלא נפול בפח הייאוש מתוך הרגשה של חשך והסתר, שכן אתה א-ל מסתתר.

חושך וצרה הם סיבת האור

ונראה שזו היא גם כן כוונת רבינו יונה בשערי תשובה (שער ב' ס"ה ה') שכתב וז"ל: "יוש על הבוטח בה' לתוחיל במעוף צוקתו, כי יהיה החשך סיבת האורה, כמו שכתוב (מכ"ה ז, ח) אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי כי אשב בחשך ה' אור לי, ואמרו רז"ל (מדרש תהלים כב) אלמלא נפלתי לא קמתי אלמלא ישבתי בחשך לא היה אור לי, עכ"ל. וכן איתא בילקוט שמעוני (מכ"ה רמז תקנח) על פסוק זה: מתוך כעס רצון מתוך רוגז רחמים מתוך צרה רוחה מתוך ריחוק קירוב מתוך נפילה קימה מתוך אפילה אורה", עכ"ל. כלומר, הנביא אומר לזה ששרוי בצרה ויושב בחשך, עליך לדעת שלא רק שהקב"ה יכול להושיעך מצרתך ולהוציאך מאפילה לאורה, אלא שהחושך והצרה הם סיבת האור והרווחה שיבואו בעתיד, הריחוק הוא גם הסיבה לקירוב שעתיד לבא, והעד בשחק - היא הלבנה - מעיד שמתוך המיעוט בא הריבוי, ומן האפילה בוקע האור. האמונה שזוהי הנהגתו ית' באה מתוך שיצר כבוד לשמו, וצריך ללמוד ולהתחזק מהנהגתו זו הנראית לנו ע"י הלבנה, שעתידים אנו להתחדש כמותה ולפאר ליוצר על שם כבוד מלכותו.

leader from whom they could draw inspiration and erred by worshipping the calf. The women had faith that Hashem had done everything for the best. They understood that if Hashem now chose to lead them without Moshe Rabbeinu — however difficult that might be — it was surely for their best, and they knew that it was up to the Jews to maintain that faith during this time of *hester* and further cleave to Hashem. In the merit of this faith, the women received the Yom Tov of Rosh Chodesh, the day of faith within *hester*. The women proved that they had the power of Rosh Chodesh — the ability to hold on-to faith in a time of *hester* — and therefore they were worthy of celebrating this day.

- The woman is likened to the moon. A woman's life consists of constant ups and downs, and her task is to believe that every low point in her life is directed with *hashgachah pratit* from Hashem for the purpose of lifting her to greater heights of purity and holiness and deepening her relationship with her husband and the Ribono shel Olam.

40 R. Schwab

When someone sees a house on fire, he wonders, "Where is the owner of this house? Surely he won't allow it to be destroyed!" The owner may then arrive and say, "I am the master of the house, and it is my desire that it burn down." When Avraham saw the control that the impure forces of *avodah zarah* had over the world, he questioned, "Can it be that the world has no master?" until Hashem came to tell him that "I am the Master of the world, and this is My wish."

Whenever a person looks at the world and sees the "palace on fire," be it as a result of "natural" disasters such as earthquakes, hurricanes, tornadoes, or tsunamis; or when the wicked prosper and evildoers succeed and dwell in peace, while the righteous suffer, G-d forbid; or when innocent children who have never sinned die, it is easy to conclude that "This house must have no master," that the world runs randomly with no plan or design. Against this backdrop comes the obligation of a Jew to believe with complete faith that what seems to be chaos is in reality the direct, unquestionable will of G-d. One must know that G-d is the King of the world and that (Yeshayahu 55:9) *כי גבהו שמים מארץ כן גבהו דרכי ומחשבותי* — *Just as the heaven is high above the earth, so are My ways high above yours and My thoughts from your thoughts.*

This also holds true for every human being in his personal life. Many times, we confront a "burning palace." We are constantly plagued by a virulent *yetzer hara*, which pushes us to sin, as Chazal say (*Chagigah 11b*), "The spirit of man incessantly lusts for thievery and immorality, and his evil inclination renews itself daily and gives him no rest and wants to destroy him."

When a person sees how he is a veritable slave to his *yetzer hara* and to his animal instincts, he can truly think of himself as a "house on fire." Then he is reminded that it is the will of G-d that man should be constantly engaged in this struggle. He is obligated to accept upon himself the yoke of the Kingdom of Heaven and to recognize that G-d is the Creator Who gave him free will to make the right choices, choosing good and rejecting bad. In the process, the Master of the world will appear to him and tell him that "I am here, and I am with you in your struggles."

- This is the thought behind the Rosh Hashanah mission to "make Me your King." Every person crowns G-d as King, not only over the entire universe, but over his own little world as well. On Rosh Hashanah, man's only hope of exoneration in judgment is by accepting upon himself the yoke of the Kingdom of Heaven and committing to make the right choices.

להתחדש כמותה

יש בנותן טעם לציין בעיני זה מעשה נורא המעורר את השומע, שמעתיו מהגרי"ח שמואלביץ זצוק"ל שסיפרו מתוך בכיות, ואמרו לי שבכל פעם שהיה מספר מעשה זה היה בוכה. פעם נכנס אצלו אחד שהיה מכירו מנעוריו, שגור עליו לשהות חמש שנים שלמים במחנות ההשמדה של הנאצים הארורים ימי"ש ועבר שם שבעה מדורי גיהנום, שאין לאף אחד שום השגה מה שעשו מלאכי חבלה אלו לאומללים שהיו תחת שלטונם. שאלו הגרי"ח זצ"ל איך עבר תקופה נוראה כזו ויצא שלם באמונתו בה' ובתורתו. ענהו הלה, דע לך שאמנם לקחו מאתנו הכל, לא רק דברים גשמיים בלבד, אלא גם לקחו מאתנו את האפשרות לקיים מצות ללמוד תורה ולהתפלל לה', אפילו ברכה לא היינו יכולים לברך, משום שלא היה נמצא במחנה מקום נקי שמותר היה לברך שם. דבר אחד לא היה ביכלתם לקחת מאתנו, והוא את הירא! יצאנו בבוקר ליער ועבדנו שם כל היום עד הלילה עובדת פרך, חזרונו בלילה שבורים ורצוצים חסרי כח, וכדרכם הכריחו אותנו לצעוד בסדר נכון בחזרה למחנה, היו בנינו כאלו שהקפידו לזכור את חשבון החדשים, ובשובם הסתכלו השמימה לראות אם הגיע הזמן לקדש את הלבנה, וכשהגיע הזמן הראוי עברה השמועה בין האנשים - אפשר לקדש את הלבנה! מבלי שירגישו השומרים הארורים ימי"ש, תפס כל אחד את יד חברו בחשכת הלילה

בדרך חזרה לגיהנום, ואמרנו: "אשר במאמרו ברא שחקים וברוח פיו כל צבאם * ששים ושמיים לעשות רצון קונם פועל אמת שפעולתו אמת וללבנה אמר שתתחדש עטרת תפארת לעמוסי בטן שהם עתידיים להתחדש כמותם ולפאר ליוצרים על שם כבוד מלכותו!"

דבר זה החזיק אותנו משך חמש שנים אלו בגיהנום עלי ארץ! זהו כוחו של אדם המאמין, והלואי שמכאן יצמחו מאמינים כמותו.

41 לקה והלביד

אנו חיים בתקופה קשה של עקבתא דמשיחא, שהוא זמן שהלך סמוס ואין מרגיש ואין מתעורר ממה שהקצ"ה עושה בעולמו לעורר אותנו לתשובה ולהטיב מעשינו. האדם שומע מה שמחנכה העולם, שומע שדס ישראל נשפך כמים, ואינו מרגיש כלום ואינו מתעורר, מרוב ההרגל ל"ע לשמוע דברים נוראים כאלו. הלא דס יהודי נשפך, והוא צא לתועלת לעורר בני ישראל שיעזבו את דרכם ולהתדבק בהשי"ת. הרי התורה אמרה שצעת שצא אלך הנורר אחכם, שהוא כולל כל צרה שלא תצוה על הציבור בלשון הרמז"ס (פ"א מהל' מעיני ה"א), מוטל עלינו המצוה של תקיעת חצוצרות. הן אמת שהמגן אברהם (פימן מקטו) הניח בקושיא למה אין לנו חוקעים צחוצרות, ולמה אין מנהיג זו עוהגת היום. אצל הכונה הפנימית שיש צמחיה של חצוצרות צודאי נוהג בכל הדורות, והיינו שעלינו להתבונן שהצרות צאים לעורר אותנו להתקרב להשי"ת, ולקיים החצוצרות צלצנו, היינו שנגיש שצרון הלב, עד כי יהיה לצנו צמחיה חצי צורה, על ידי שנעשה שצור ורצון, ועי"ז נתקרב צעוהשי"ת להשי"ת צדיקות נפלאה.

42 אנו ארצו ארץ

בקשות לבון
י' וביום שמחתכם
ובמועדיכם - יבקש כמו
שחצוצרות שבביהמ"ק שברו
את המחיצות שבאורי
המעכבות התפילות לעלות
למרום, ועי"ז עלו ונתקבלו כל
התפילות והקרבנות לפני ה'
באהבה וברצון בלי שום
עיכוב, כן גם עתה באמירת
פסוק זה יושברו כל המחיצות
והדינים המעכבים את תפילותינו מ'עלות, ועי"ז יתקבלו ברחמים וברצון כל תפילותינו.